

Др Едвард Бах

Дванаест исцелитеља и друге цветне есенције

Коначно издање

ПРВО ИЗДАЊЕ:1933

НОВО ПРЕРАЂЕНО ИЗДАЊЕ: 1934

НОВО ПРОШИРЕНО ИЗДАЊЕ :1936

ДРУГО ПРОШИРЕНО ИЗДАЊЕ:1941

КОНАЧНО ИЗДАЊЕ ИЗ 1941, СА БИБЛИОГРАФСКИМ УВОДОМ И ПРИМЕДБАМА:
2011

Превод са енглеског: Ане Тунтев

© 2011, 2012 The Bach Centre

Умножавање и дистрибуција ове публикације је дозвољена само у некомерцијалне сврхе под условом да остане у неизмењеној верзији. Сва остала права се задржавају.

1.0

The Dr Edward Bach Centre
Mount Vernon
Bakers Lane
Brightwell-cum-Sotwell
Oxon OX10 0PZ
United Kingdom

*Ово дело о исцељењу је написано и објављено
као бесплатно издање како би људи попут
вас, у случају болести, могли сами себи да
помогну или да сачувају своју снагу и здравље.*

-Из говора Едварда Баха на његов 50. рођендан,
24. септембра 1936. године

УВОД ИЗДАВАЧА

Корени дела *The Twelve Healers and Other Remedies* (Дванаест исцелитеља и друге цветне есенције) потичу из 1930. године, из фебруарског издања часописа *Homeopathic World*. У њему је, под насловом "Some New Remedies and New Uses" (Неки нови препарати и нове примене), доктор и хомеопата Едвард Бах (Edward Bach) дао опис пет биљних препарата, од којих ће три - *Impatiens*, *Mimulus* и *Clematis* - да постану основа за развијање Баховог система цветних препарата (Bach flower remedy system). Ови препарати су били припремљени хомеопатским методама као што су мрвљење и уситњавање (тритурација) и потресање (сукусија). Цветни препарати у облику у којим их данас знамо настали су исте године нешто касније, са откривањем начина припремања сунчаном методом.

Број цветних препарата порастао је до 1932. године на дванаест, па је Др Бах дао њихов опис у брошури под именом *Free Thyself* (Ослободи самог себе). Следећег пролећа, 1933. године, он је већ кренуо у потрагу за новим цветним препаратима, али налазио је времена и даље да пише и објављује. Исте године објавио је, између осталог, чланке "Twelve Great Remedies" (Дванаест изврских препарата) и "Twelve Healers" (Дванаест исцелитеља), од којих је други чланак штампан у Епсому, као и брошуру *The Twelve Healers* (Дванаест исцелитеља), штампану у Марлоу. После низа година Нора Викс (Nora Weeks) присећала се да је овај последњи

рукопис

... штампан у облику брошуре, а он (Бах) је решио да га понуди по цени од два пенија, да би сви који то желе могли себи да га приуште и добију корист од биљних препарата. Надао се да ће тиме моћи да покрије трошкове штампања брошуре, јер, као и иначе, није имао баш много новца. Али то се није догодило - свима онима који су потражили примерак он би га и послао, заборављајући да им потражи два пенија за узврат.¹

Бах се у августу 1933. године обратио писмом компанији CW Daniel, оној истој која је пар година раније објавила његову књигу *Heal Thyself* (*Исцели сам себе*). Послао им је примерак брошуре *The Twelve Healers* (*Дванаест исцелитеља*), и уз њу додатак, откуцани материјал са насловом "The Four Helpers" (Четири помоћника), у коме је представио нове препарате које је пронашао те године. У јесен те исте године Daniel издаје *The Twelve Healers and Four Helpers* (*Дванаест исцелитеља и четири помагача*). Годину дана касније, јула 1934. године, појављује се друго издање које садржи још три препарата: *The Twelve Healers and Seven Helpers* (*Дванаест исцелитеља и седам помоћника*).

До јесени 1935 године, Бах открива преосталих деветнаест биљака, као и методу припремања кувањем. Са укупно 38 препарата, објављује да је систем заокружен. Пише компанији CW Daniel и моли их да одштапају, као привремено упутство, додатни подсетник од две странице са кратким информацијама о новим препаратима и приложе га уз преостале примерке *Twelve Healers and Seven Helpers*. Убрзо после тога почиње да ради на

¹ Nora Weeks, *The Medical Discoveries of Edward Bach*, поглавље XVI.

новој, коначној верзији ове књиге.

У овом последњем издању препарати су представљени на један потпуно нови начин. Почевши од првог издања које је изашло код CW Daniela, Бах је наглашавао разлику између *исцелитеља* (дванаест основних препарата) и *помоћника* (седам препарата за дуготрајна стања, која се користе када избор исцелитеља није јасан). Сада, кад је требало да се укључи осталих деветнаест препарата у систем, он поставља хипотезу да сваки нови препарат одговара једном исцелитељу или помоћнику.

На овом концепту радио је неко време – али никада га није довршио. Можда ради тога јер се косио са перфектном једноставношћу којој је тежио. Биће да се неки препарати једноставно нису ни уклапали. Врло је вероватно да је сумњао у практичну вредност оваквог уређења: “тридесет осам различитих стања...једноставно описаних” била су довољна да се може “препознати присутно стање или комбинација стања, и према томе одредити потребне препарате.”² Да ли је заиста било важно да ли ће бити одабрани исцелитељи или помоћници, или ниједан препарат, или можда оба заједно?

На крају, Бах је потпуно одустао од прављења разлике између исцелитеља и помоћника, а уместо тога разврстао је 38 препарата у седам главних група. Ова ревизија била је толико коренита да су се издавачи забринули какав ће то имати утицај на читаоце ове књиге. Одговорили су аутору:

Приметили смо да сте задржали стари наслов, Дванаест исцелитеља, али књига у садашњем облику не објашњава о којим се то дванаест исцелитеља ради. Предлажемо вам да дванаест исцелитеља обележите звездicom, а да у уводу

² Из Баховог увода у *Дванаест исцелитеља и друге цветне есенције*; види стр. 13.

додате једну напомену у вези са тим.³

Бах је игнорисао захтев да обележи првих дванаест, али је ипак на крају увода додао пар реченица којима је објаснио наслов. Издавачи су при коректури на своју руку додали звездице, као и своју завршну реченицу:

Ми смо (...) узели слободу да уз вашу додатну напомену додамо и следеће речи: "Првих дванаест препарата обележено је звездацама." Додали смо звездице именима у поглављу о Препаратима и у листи имена.⁴

Довршена књига, *The Twelve Healers and Other Remedies* (Дванаест исцелитеља и друге цветне есенције) излази на Бахов 50. рођендан, 24. септембра 1936. године. Залихе ранијих издања, према ауторовој жељи, издавачка кућа повлачи из промета и уништава их. Као што се Нора Викс присећа,

Имао је обичај да све белешке које је правио за време истраживања уништи одмах чим дође до коначног решења и објави резултате. Сматрао је да ће на овај начин да спречи постојање противречних тврдњи које би могле да збуне ученика. Његов циљ је био да исцељење болести учини што једноставнијим и тако отклони страх који се јавља код већине људи при помисли на болест.⁵

Издање из 1936. године било је последње међу издањима која су припремљена док је др Бах био жив. Али само неколико седмица након његовог објављивања, он је писао како је неопходно адаптирати текст да би се што боље сачувала

³ Писмо компаније CW Daniel упућено Едварду Баху, 27. јула 1936 године.

⁴ Писмо компаније CW Daniel упућено Едварду Баху, 31. јула 1936 године.

⁵ Nora Weeks, *The Medical Discoveries of Edward Bach*, поглавље XX.

једноставност заокруженог система. “Кад се буде појавила потреба за новим издањем *Дванаест исцелитеља*“, писао је свом пријатељу Виктору Булену (Victor Bullen), „биће нам неопходан један подужи увод, у којем ће се нагласити безопасност, једноставност и чудесна лековита моћ цветних есенција.“⁶

Др Бах је издиктирао овај дужи увод 30. октобра 1936. године својој асистенткињи Нори Викс. То је била једна од последњих ствари које је урадио у животу, јер је преминуо месец дана касније, 27. новембра.

Као што је обећала, Нора Викс је послала нови материјал компанији CW Daniel почетком децембра 1936. године. То је била једина значајна промена у издању из 1941. године, тако да овај текст, написан комплетно речима др Баха⁷, можемо сматрати коначном верзијом ове књиге.

Од тада се *Дванаест исцелитеља и друге цветне есенције* непрестано прештампавају. Преведена је на најважније светске језике - не увек баш успешно – и доживела безброј издања. Дуго година првобитни описи есенција остали су недодирљиви.⁸ Међутим, остали делови текста побољшавани су и ажурирани. Кустоси Баховог центра, следећи пример др Баха, увек су третирали *Дванаест исцелитеља* као живу материју, чији је задатак био да прикаже и сачува једноставност овог система.

Али, у међувремену се свет променио, па изгледа да више није толико ни важно да се задржи стари начин ажурирања *Дванаест исцелитеља*. Данас постоје многе друге могућности да се објаве детаљне информације о дозирању, раду са животињама

⁶ Писмо упућено Виктору Булену, 26. октобра 1936 године.

⁷ Са изузетком мањих измена у једном делу које је направила Нора Викс за издање из 1941. године: види примедбу на стр. 34.

⁸ Изузетак је једна реченица одстрањена из описа Rock Water – види примедбу у главном тексту.

итд. Постоје веб странице, друштвене мреже, курсеви и стручне књиге о свему, од избора цветних есенција за третман коња до самосталне производње цветних есенција.

Данас се изазов, пре свега, састоји у томе да се ода почаст оригиналном делу Едварда Баха, као и његовим жељама за будућност тог дела. Он би засигурно био разочаран кад би се издања штампана до 1936. године прештампавала и користила за реинтерпретацију и компликовање његовог заокруженог система. Зато сматрамо да је дошло време да се опет скрене пажња на коначну верзију издања из 1941. године, а да се не мења нити једна једина реч у њој, уз напомене које ће читаоца даље водити испод површине текста.

Паралелно, радимо на новим преводима ове базичне књиге на што више језика са регистрованим практичарима Бах фондације широм света. Велики број постојећих превода садрже озбиљне грешке, а израда коначних издања на страним језицима била је већ одавно неопходна.

У јесен 2011. године навршава се 75 година од смрти др Баха и 125 година од његовог рођења. Ово нам изгледа као погодна прилика да понудимо овај дар.

Џуди Рамсел Хауард
Стефан Бол

THE
TWELVE HEALERS

and Other Remedies

By

Edward Bach

M.B., B.S., M.R.C.S., L.R.C.P., D.P.H.

УВОД

Ово је најсавршенији систем исцељења који је икада дат људима, од памтивека до данас⁹. Он има снагу да лечи болести, а због своје једноставности може се користити и у кућним условима.

Његова једноставност, спојена са целокупним деловањем исцељења, је чудесна.

Да би се користио, осим једноставних метода које су овде описане, није потребно ни образовање, нити некакво посебно знање. Највећу добробит од овог Божјег дара имаће они који га оставе чистим какав јесте, ослобођеног од науке и од теорија, јер је у Природи све једноставно.

Овај систем исцељивања, који је сам по себи Божји дар, показује да су наши страхови, бриге, зебње и слична осећања та која отварају пут који нас води ка болести. Према томе, третирајући наше страхове и бриге - не само да се ослобађамо наше болести, него се уз помоћ ових лековитих биљака, као милосрдног дара Створитеља, ослобађамо и самих страхова и брига, па смо срећнији и боље се осећамо.

Пошто лековите биљке лече наше бриге, страхове и зебње, наше грешке и неуспехе, треба их најпре открити, па ће тада болест, без обзира каква је, нестати сама од себе.

Било би сувишно додати још нешто, пошто ум пун

⁹ Др Бах је издиктирао првих седам пасуса Увода после објављивања издања из 1936. године. За више информација види Увод издавача.

разумевања све ово већ зна. Нека само буде довољно људи, неоптерећених научним трендовима, са разумевањем да ове Божје дарове употребе за помоћ и благослов свима око себе.

Према томе, иза сваке болести крију се наши страхови, наше бриге, наша похлепа, наше симпатије и антипатије. Хајде да их откријемо и исцелимо, а са њима ће нестати и све болести од којих патимо.

Од памтивека је познато да се у Природи налазе од Бога дате лековите биљке, траве и дрвеће, који су делотворни за спречавање и исцељивање болести¹⁰. Природни препарати описани у овој брошури показали су се као најпогоднији за свој благословени задатак. Ови препарати поседују моћ да исцељују све врсте болести и патњи.

При третману овим лековитим биљкама не придаје се пажња природи и врсти болести. Особа се исцељује, па како се њено стање побољшава тако се и болест повлачи, одбачена ради побољшања здравственог стања.

Добро је познато да једна иста болест код различитих особа може имати различите последице. Треба да се третирају управо ове последице, јер су оне те које воде ка стварном узроку болести.

Ум, као најделикатнији и најосетљивији део човековог тела, приказује појаву и ток болести пуно прецизније него само тело, па зато његово стање игра улогу водича код избора препаратá или препаратâ који су потребни.

У случају болести расположење се мења у односу на нормално свакодневно расположење. Пажљиви посматрачи често уоче овакве промене још пре него што се болест појави, а понекад и пуно раније, па благовременим третманом могу да спрече

¹⁰ Овом реченицом почиње краћи увод из издања из 1936 године.

избијање болести. У случају кад болест већ траје извесно време, опет је душевно стање болесника оно што нас води ка правом препарату.

Не обраћајте пажњу на болест, размишљајте само о ставу према животу код особе у невољи.

Овде је веома једноставно описано тридесет осам различитих стања, тако да није тешко, за себе или за друге, да се препозна присутно стање или комбинација стања и према томе одреде потребни препарати.

Наслов, *Дванаест исцелитеља*, задржан је и у овој књизи, пошто га многи читаоци од раније познају¹¹.

Чак и са само дванаест препарата, ослобађање од патње било је тако убедљиво и корисно, да је било неопходно да се јавности већ тада на њих скрене пажња, не чекајући да се открије осталих двадесет шест, који комплетирају овај низ. Првих дванаест препарата обележено је звездицама.

¹¹ Овај и следећи пасус су при коректури додани рукопису у издању из 1936. Види Увод издавача.

ЦВЕТНЕ ЕСЕНЦИЈЕ
и разлoзи за њихову употребу

38 ЦВЕТНИХ ЕСЕНЦИЈА
смештених у следећих
7 ГРУПА¹²

	<i>Страна</i>
1. ЗА СТРАХ	16
2. ЗА НЕСИГУРНОСТ	18
3. ЗА НЕДОВОЉАН ИНТЕРЕС ЗА САДАШЊЕ ОКОЛНОСТИ	20
4. ЗА УСАМЉЕНОСТ	23
5. ЗА ПРЕОСЕТЉИВОСТ НА ТУЂЕ УТИЦАЈЕ И ИДЕЈЕ	25
6. ЗА ПОТИШТЕНОСТ ИЛИ ОЧАЈ	27
7. ЗА ПРЕКОМЕРНУ ЗАБРИНУТОСТ ЗА БЛАГОСТАЊЕ ДРУГИХ	30

¹² Називи група заснивају се на општим емоционалним особинама које је др Бах идентификовао за сваку од седам Бахових нозода. Бахове нозоде су комплет хомеопатских препарата направљених од бактерија, на којима је др Бах радио између 1919. и 1928. године. Види Нора Викс, *The Medical Discoveries of Edward Bach*, поглавље V и VI.

ЗА ОНЕ КОЈИ ИМАЈУ СТРАХ

*ROCK ROSE

(Сунчаница)

Препарат за прву помоћ¹³. За хитне ситуације које изгледају безнадежно. Код несрећа, изненадне болести, кад је особа веома уплашена или ужаснута, или је њено стање тако озбиљно да код људи око ње изазива велику забринутост. Онесвешћеној особи овим препаратом могу да се овлаже усне. Могуће је да уз ове капи буду потребни и други препарати. На пример, код дубоке несвестице, Clematis; код агоније, Agrimony итд.

*MIMULUS

(зевалица)

Страх од овоземаљских ствари, од болести, болова, незгода, сиромаштва, страх од мрака, од самоће, од несреће. Свакодневни страхови. Ови људи подносе свој страх тихо и кришом, не причајући отворено са другима о томе.

¹³ Прва реченица је одстрањена из скоро свих следећих издања ове књиге. Др Бах је комбиновао пет цветних есенција и назвао их 'rescue remedy' (капи за прву помоћ), па су неки читаоци били збуњени зато што је исти назив употребљен при опису Rock Rose.

CHERRY PLUM

(џенерика)

Страх од губљења разума, од лудила. Страх да човек не почини грозне и страшне ствари, које не жели и за које зна да су погрешне, а ипак помишља на њих и осећа нагон да их почини.

ASPEN

(јасика)

Нејасни, непознати страхови, за које не могу да се дају ни објашњење нити разлог.

Ипак, пацијент може да осећа ужасан страх да ће се нешто страшно десити, а да ни сам заправо не зна шта.

Ови непознати и необјашњиви страхови могу да га прогањају дању и ноћу.

Ови људи често се не усуђују да поделе своју муку са другима.

RED CHESTNUT

(црвени кестен)

За оне којима је тешко да не буду забринути за друге људе.

Ови људи често уопште не брину о себи, али веома пате бринући се о онима које воле и живе у ишчекивању да ће се другима нешто лоше десити.

ЗА ОНЕ КОЈИ ПАТЕ ОД НЕСИГУРНОСТИ

***CERATO**

За људе који немају довољно сигурности да би доносили властите одлуке.

Они увек од других траже савете, што их често наведе на погрешан пут.

***SCLERANTHUS**

(трескавица)

За оне који много пате због тога што не могу да се одлуче између две ствари, јер им час једна одлука изгледа као права, а час друга.

Обично су то мирни људи који своје тешкоће подносе сами, јер нису склони да причају о њима са другим људима.

***GENTIAN**

(линцура)

За оне који се лако обесхрабре. Премда се брзо опорављају од болести или добро излазе на крај са свакодневницом, чак и мала препрека или застој изазове им сумњу и брзо се обесхрабре.

GORSE

(штипавац)

Стање дубоке безнадежности. Ови људи су изгубили наду да се може нешто учинити за њих.

После дугог убеђивања или да би угодили другима, они могу испробати разне третмане, истовремено уверавајући све око себе да нема пуно наде за побољшање стања.

HORNBEAM

(граб)

За оне који осећају недостатак физичке и психичке снаге да би носили своје животно бреме. Свакодневне обавезе изгледају им претешке, премда обично успевају да их испуне.

За оне који верују да је потребно да им неки део тела или ума ојача да би могли са лакоћом да обављају свој посао.

WILD OAT

(дивља зоб)

За оне који желе да постигну нешто значајно у животу и желе да стекну велико животно искуство, да уживају у свему што им је доступно и да живе живот у потпуности.

Имају тешкоће у томе да се одлуче које занимање да изаберу, јер, премда имају велике амбиције, ниједан позив их не привлачи више од другог.

Ово може да доведе до одлагања и незадовољства.

НЕДОВОЉАН ИНТЕРЕС ЗА САДАШЊЕ ОКОЛНОСТИ

*CLEMATIS

(павитина)

За сањаре, за оне који су дремљиви, не сасвим будни, без великог интересовања за живот. То су тихи људи који заиста нису задовољни својим тренутним околностима и више живе у будућности него у садашњости, у нади да ће доћи боља времена у којима ће се остварити њихови идеали. Кад су болесни неки од ових људи не предузимају ништа, или врло мало, да би оздравили. Понекад чак пожелеле да умру у нади да ће им тако бити боље, или да ће можда поново срести вољену особу коју су изгубили.

HONEYSUCKLE

(орлови нокти)

За оне који претежно живе у прошлости, у којој су можда били срећнији. За људе који мисле на изгубљеног пријатеља или на амбиције које се нису оствариле. Више се не надају да ће опет бити срећни као што су некад били.

WILD ROSE

(шипурак)

За оне који су, без видљивог разлога, равнодушни према свему што се догађа и само се провлаче кроз живот. Они прихватају живот онакав какав јесте, не трудећи се да нешто промене и пронађу радост. Људи који су се без негодовања предали у животној борби.

OLIVE

(маслина)

За оне који су претрпели духовне и телесне патње те су толико преморени и исцрпљени да осећају да немају више снаге за било какав напор. Свакодневни живот за њих представља напоран посао, без икаквог задовољства.

WHITE CHESTNUT

(бели кестен)

За оне који не могу да спрече да им се непожељне мисли, идеје и расправе не мотају по глави. Ово им се обично дешава у ситуацијама када оно што се догађа није довољно да би им задржало интерес.

Суморне мисли које неће да оду и увек се изнова враћају, у случају да су биле одбачене неко време. Мотају се по глави и изазивају менталну агонију.

Присутност оваквих непријатних мисли нарушава душевни мир и способност фокусирања на рад или на уживање у свакодневном животу.

MUSTARD

(горушица, горчица)

За оне склоне очају и суморном расположењу, као да им неки тамни облак засењује светлост и животну радост. Ови људи често не могу да наведу никакав разлог или објашњење ових напада.

Под овим околностима скоро је немогуће да изгледају срећно или радосно.

CHESTNUT BUD

(пупољак белог кестена)

За оне који не уче из сопственог искуства или посматрања других, па им је потребно више времена да науче животне лекције.

Док би за неке људе било довољно само једно искуство, њима је неопходно више, понекад и неколико, пре него што науче лекцију.

Стога се, на жалост, налазе у ситуацији да исту грешку понављају у различитим приликама, онда када би и једном било довољно да науче; или би посматрање других могло да их поштеди чак и те једне грешке.

УСАМЉЕНОСТ

*WATER VIOLET

(ребратица)

За оне који и у здрављу и у болести желе да буду сами. Веома тихи људи, који се крећу бешумно, мало говоре, и кад говоре, чине то с благошћу. Веома су независни, способни и самостални. Скоро да не зависе од мишљења других. Стоје по страни, пуштају друге да живе свој живот и иду својим путем. Често су паметни и талентовани. Њихов мир и смиреност су благослов за све око њих.

*IMPATIENS

(недирак)

За оне који брзо мисле и раде и желе да се све уради одмах, без оклевања или одлагања. Када су болесни нестрпљиви су и очекују брз опоравак.

Веома им је тешко да буду стрпљиви са људима који су спори, јер је то за њих погрешно и представља губљење времена, те настоје да такве људе пожурују на све могуће начине.

Често више воле да раде и мисле сами, како би могли да све ураде својим властитим темпом.

HEATHER

(вресак)

За оне који увек траже друштво, без обзира чије, јер је њихова потреба да разговарају са другима о својим пословима велика. Ови људи су врло несрећни ако морају да буду сами чак и на кратко.

ПРЕОСЕТЉИВОСТ НА ТУЂЕ УТИЦАЈЕ И ИДЕЈЕ

***AGRIMONY**

(петровац)

То су весели, расположени, духовити људи који воле мир. Ови људи не подносе свађе и препирке, па су спремни на велика одрицања само да их избегну.

Премда генерално имају проблема, забринути су и немирни и душевно или телесно се не осећају добро, ови људи крију своје бриге иза маске доброг расположења и шâле, па их околина сматра добрим пријатељима које вреди познавати. Често преко мере пију алкохол и узимају дроге да би се стимулисали и помогли себи да своје муке подносе са осмехом на лицу.

***CENTAURY**

(кичица)

Угодни, тихи и благи људи, који се претерано труде да помогну другима. Прецењују своју снагу у својим настојањима.

Тако им је велика жеља да помогну другима да сами постају више налик на слуге него на добровољне помагаче. Због своје добронамерности често ураде више од свог удела у послу, па на тај начин могу да запоставе своју сопствену мисију у животу.

WALNUT

(орех)

За оне који имају одређене идеале и циљеве у животу и испуњавају их, али у ретким приликама су у искушењу да застране од својих идеја, циљева и посла због ентузијазма, убеђења или чврстих ставова других људи.

Ова есенција даје постојаност и заштиту од спољних утицаја.

HOLLY

(зеленика, божиковина)

За оне које понекад обузимају мисли као што су љубомора, завист, освета, сумња.

За различите врсте љутње.

Ови људи могу да осећају велику патњу унутар себе, премда за њихову несрећу често не постоји стварни разлог .

ЗА ПОТИШТЕНОСТ И ОЧАЈ

LARCH

(ариш)

За оне који себе не сматрају добрим или способним у поређењу са другим људима из њихове околине, који очекују неуспех и сматрају да никада неће успети, па се не усуђују на неки подухват нити праве довољно јак напор да успеју.

PINE

(бели бор)

За људе који сами себе оптужују. Чак и кад имају успеха, они мисле да су могли боље и никад нису задовољни својим успехом или резултатима. Они су вредни, али много пате због грешака које себи пребацују.

Понекад, и кад је неко други погрешно, ови људи ће чак и за то преузети одговорност.

ELM

(брест)

Они који добро обављају свој посао, стоје иза свог животног позива и желе да ураде нешто од великог значаја, често за добробит човечанства.

С времена на време подложни су великим депресијама када осећају да су преузели превише тежак подухват који превазилази моћи људског бића.

SWEET CHESTNUT

(питоми кестен)

За оне тренутке који се дешавају неким људима када је патња толико велика да им се чини неподношљивом.

Кад се чини да су ум или тело дошли до границе издржљивости и да ће попустити.

Када се чини да није остало ништа осим разарања и уништења.

STAR OF BETHLEHEM

(птичје млеко)

За оне у великој невољи која их временом учини веома несрећним.

Шок после лоших вести, губитак драге особе, страх после несреће и слично.

Овај препарат доноси олакшање онима који поричу да им је потребна утеха.

WILLOW

(врба)

За оне који су претрпели недаће и несреће, а тешко им је да то прихвате без приговора или озлојеђености, јер живот оцењују пре свега по томе колико им успеха доноси.

Они осећају да нису заслужили тако велика искушења, да је то неправедно и постају огорчени.

Често губе интересовање за ствари у којима су раније уживали и мање се њима баве.

ОАК (храст)

За све оне који се боре да оздраве, или се веома труде око послова из свог свакодневног живота. Премда ситуација може да изгледа безнадежно, они увек изнова, на све могуће начине, покушавају да нађу решење.

Ови људи не одустају од борбе. Незадовољни су ако их болест спречава у њиховим обавезама или помагању другима.

То су храбри људи који се боре против великих тешкоћа, не губећи наду или снагу.

CRAB APPLE (дивља јабука)

Ово је есенција за чишћење.

За оне који се осећају као да нешто у вези с њима није сасвим чисто.

Често је то нешто од наизглед малог значаја. Код других пак, може да постоји озбиљнија болест која је готово занемарена у односу на оно на шта се они концентришу.

У оба случаја, они жуде да се ослободе те одређене ствари која је по њиховом мишљењу најважнија и за коју им је толико битно да се излечи.

Очајни су и утучени ако је третман неуспешан.

Пошто служи за чишћење, овај препарат помаже код чишћења рана, ако пацијент има разлога да верује да је у њега ушао неки отров који мора да се одстрани.

ПРЕКОМЕРНА ЗАБРИНУТОСТ ЗА БЛАГОСТАЊЕ ДРУГИХ

***CHICORY**

(цикорија)

За оне који много воде рачуна о потребама других. Ови људи су склони да се превише брину о својој деци, породици, пријатељима, увек налазећи нешто што треба да се доведе у ред. Стално исправљају све оно што по њиховом мишљењу није правилно и уживају у томе. Они би желели да су им њихови вољени стално у близини.

***VERVAIN**

(спориш)

Људи који имају чврсте принципе и идеје, у чију исправност су уверени и које врло ретко мењају.

Имају велику жељу да промене све људе око себе и наметну им сопствене погледе на живот.

Јаке су воље и имају много храбрости кад су убеђени у исправност оних ствари којима желе да подучавају друге.

За време болести боре се и онда када би други већ одавно одустали.

VINE

(винова лоза)

Веома способни људи, убеђени у своје способности, уверени у успех.

Пошто су тако сигурни у себе, мисле да би и за друге било најбоље ако их убеди да раде ствари на њихов начин или као што они мисле да је исправно. Чак и када су болесни, деле савете онима који се брину о њима.

Могу бити од велике помоћи у хитним случајевима.

BEECH

(буква)

За оне који осећају потребу да виде што више доброте и лепоте у свему што их окружује. Премда им се многе ствари чине погрешним, ови људи желе да буду способни да виде да у њима постоји и расте нешто добро, да би могли да буду толерантнији, попустљивији и пуни разумевања за различитост начина на које сваки појединац и све ствари функционишу, приближавајући се свом коначном савршенству.

ROCK WATER

(изворска вода)

За оне који имају веома строг начин живота. Они самима себи ускраћују многе радости и задовољства, јер сматрају да то може да им омета рад.

Веома су строги према себи. Желе да буду здрави и јаки и активни, па ће учинити све што по њиховом мишљењу томе доприноси. Надају се да ће дати добар пример другима, који би затим следили њихове идеје и, као резултат тога, постали бољи.

УПУТСТВО

За оне који немају могућности да сами себи помогну или да припреме сопствене препарате, третман и препарати се могу добити код¹⁴:

СЕДИШТЕ:

DR. BACH'S TEAM OF WORKERS¹⁵
"Wellsprings"¹⁶ and "Mount Vernon"¹⁷,
Sotwell, Wallingford
Berks¹⁸

-
- ¹⁴ Са изузетком дужег увода, који је Бах диктирао пре своје смрти, ове две странице су једине по којима се издање из 1941. године разликује од издања из 1936. године. Измене је направила Нора Викс да би ставила читаоцима до знања да се препарати (као и помоћ при њиховом избору) могу добити и у Баховом центру: упореди страну 26 факсимила издања из 1936. године на: www.bachcentre.com/centre/download/healers1936.pdf
- ¹⁵ 1941. године чланови тима су били Нора Викс (асистент и биограф др Баха), Виктор Булен и Мери Табор (Mary Tabor).
- ¹⁶ Велспрингс (Wellsprings) је припадао Мери Табор, а др Бах га је користио за пријем пацијената и као адресу за кореспонденцију. Мери Табор напустила је тим и одселила се 1940. године. Кућа, која и данас постоји, је у приватном власништву.
- ¹⁷ Др Бах и Нора Викс су се преселили у Маунт Вернон (Mount Vernon) 1934. године. Данас је Маунт Вернон у власништву Фондације "Др Едвард Бах" (The Dr Edward Bach Healing Trust), регистроване добротворне организације, и дом је Баховог центра. Види Џуди Рамсел Хауард, *The Story of Mount Vernon (Историја Маунт Вернона)*.
- ¹⁸ Сотвел (Sotwell) је припадао округу Беркшир (Berkshire) до 1974.године, кад је област око Волингфорда (Wallingford) и Дидкота (Didcot) припала округу Оксфордшир (Oxfordshire), према закону о локалној самоуправи из 1972.године.

Есенције се такође могу набавити код следећих снабдевача:

Messrs. KEENE & ASHWELL,¹⁹
38 New Cavendish Street
London, W.1.

Messrs. NELSON & CO., LTD.,²⁰
73 Duke Street,
Grosvenor Square,
London, W.1.

Бочице "основне есенције":

	s.	d. ²¹
Једна есенција . . .	0	8 (поштарина 2d.)
Дванаест есенција . . .	5	0 (поштарина 4d.)
Комплетан сет од 38 . . .	15	0 (поштарина 6d.)

¹⁹ Фирма Кин и Ашвел (Keene & Ashwell) више не постоји. Данас је на овој адреси седиште фирме за снабдевање опремом за винске подруме.

²⁰ Хомеопатска апотека Нелсон (The Nelsons Homeopathic Pharmacy) још увек је на Дјук Стриту (Duke Street). Бави се и даље Баховим есенцијама - Нелсонови производе и продају есенције са ознаком *Bach® Original Flower Remedies*.

²¹ Ове су цене из 1941. године, пре увођења децималне британске валуте. Један шилинг (s) био је еквивалентан данашњем новчићу од 5 пенија, а дванаест старих пенија (d) износили су један шилинг. Један комплетан сет са Баховим препаратима, укључујући поштанске трошкове, тада је коштао нешто мање од 78 пенија.

НАЧИН ДОЗИРАЊА²²

Сви ови препарати су чисти и безопасни, па не треба да се бојите да ћете дати или превише капи или сувише често, мада је и сасвим мала количина довољна као доза. Поред тога, ниједан препарат не може да науди, уколико се установи да у одређеном случају није био потребан.

За припрему, узмите две капи из оригиналне бочице и додајте их у бочицу напуњену водом. Ако препарат треба да се користи дуже времена, додајте мало ракије као конзерванс.

Ова бочица служи за дозирање. Довољно је само додати пар капи у мало воде или млека, или на било који други погодан начин.

У хитним случајевима доза се може давати сваких пар минута, док не дође до напретка. У тежим случајевима даје се сваких пола сата, а у дуготрајним случајевима сваких два до три сата, или чешће или ређе у зависности од потребе пацијента.

Онесвешћеним особама често влажити усне.

Кад год постоје болови, укоченост, упала или било који од

²² Упутства за дозирање су значајно прерађена у каснијим издањима *The Twelve Healers*, да би се одговорило на питања и захтеве корисника Бахових препарата. Упореди, на пример, стране 23 и 24 из www.bachcentre.com/centre/download/healers.pdf у издању Баховог центра из 2009. године.

локалних проблема, додатно треба применити лосион. Додајте пар капи из бочице у чинију са водом, нақвасите у њој парче тканине и покријте захваћено место, а по потреби с времена на време поново нақвасите.

Понекад може бити користан третман са влажним сунђером или купање у води у коју додате пар капи препарата.

МЕТОДЕ ПРИПРЕМЕ ПРЕПАРАТА²³

За припрему ових препарата користе се две методе.

СУНЧАНА МЕТОДА

Узима се посуда од танког стакла и напуни се најчистијом водом која може да се добије, ако је могуће из оближњег извора.

Беру се цветови биљке и одмах стављају на површину воде, тако да се она цела покрије, а затим оставе да стоје два до три сата на јаком сунцу, или краће ако цветови почну да вену. Цветови се затим пажљиво изваде из воде, а вода се сипа у боце тако да их попуни до половине. Боце се затим допуне ракијом за конзервисање есенције. Ове боце представљају "основну есенцију"²⁴ и не користе се директно за дозирање. Из њих се

²³ Нора Викс је пред крај седамдесетих година двадесетог века одлучила да повуче из продаје једну књигу о припреми Бахових капи, коју је написала заједно са Виктором Буленом, страхујући да ће препарати припремљени Баховим методама бити сматрани као део његовог система, без обзира које се биљке користе. У исто време, већи део овог поглавља је одстрањен. Бахов центар је поново издао ову књигу Виксове и Булена 1998. године. Види предговор за *The Bach Flower Remedies: Illustrations and Preparations*.

²⁴ Бах је матичну тинктуру звао "stock remedy" и правио капи за коришћење директно из матичне тинктуре. У ствари, уобичајен процес разређивања обухвата три фазе. Енергизована вода се меша са ракијом како би се добила матична тинктура; матична тинктура се разблажује у односу 2 капи на 30 мл ракије за припрему "основне есенције" (stock remedy); и на крају се ова још једном разређује пре употребе, као што је описано у одељку о дозирању. Није јасно зашто др Бах у овом поглављу помиње само две фазе разређивања, али је

узима неколико капи које се стављају у другу бочицу, из које се пацијент третира, тако да "основна есенција"²⁵ представља већу залиху. Бочице из апотеке треба користити на исти овај начин.²⁶

Према овој методи припремљени су следећи препарати:

Agrimony, Centaury, Cerato, Chicory, Clematis, Gentian, Gorse, Heather, Impatiens, Mimulus, Oak, Olive, Rock Rose, Rock Water, Scleranthus, the Wild Oat, Vervain, Vine, Water Violet, White Chestnut Blossom.²⁷

Rock Water. Одавно се зна да поједини бунари и извори имају лековиту моћ, па су они постали познати по овим особинама. Може да се користи сваки бунар или извор познат по лековитим моћима и који се још увек налази у свом природном стању, недирнут људском руком.

МЕТОДА КУВАЊА

Остали препарати припремљени су кувањем на следећи начин:

Доле описани примерци су кувани пола сата у чистој води.

Течност се процеди и пуни у боце до половине а затим, кад се охлади, боце се као и претходно допуне ракијом да би се конзервирале.

Chestnut Bud. За овај препарат скупљају се пупољци белог кестена, непосредно пре него што се развију у лист.

вероватно да је он средњу фазу сматрао непотребном за оне које праве мале количине за личну употребу.

²⁵ Овде "основна есенција" значи "матична тинктура" – види претходну напомену.

²⁶ Бочице из апотеке би биле "основне есенције" стандардне јачине.

²⁷ "White Chestnut Blossom" је назван тако да би се разликовао од пупољака истог дрвета, који се користи за припрему Chestnut Bud (blossom је енглеска реч за цвет, а bud за пупољак). Види доле код Методе кувања.

Код осталих препарата цвет треба да се користи заједно са малим комадима петељки и гранчица и, по могућности, са младим и свежим листовима.

Сви наведени препарати могу се наћи у природи на Британским острвима, осим Vine, Olive, Cerato, мада неки од њих потичу из земаља дуж средње и јужне Европе до северне Индије и Тибета.

Енглески и ботанички називи препарата су следећи:

* AGRIMONY	.	.	<i>Agrimonia Eupatoria</i> ²⁸
ASPEN	.	.	<i>Populus Tremula</i>
BEECH	.	.	<i>Fagus Sylvatica</i>
* CENTAURY	.	.	<i>Erythræa Centaurium</i> ²⁹
* CERATO	.	.	<i>Ceratostigma Willmottiana</i> ³⁰
CHERRY PLUM	.	.	<i>Prunus Cerisfera</i>
CHESTNUT BUD	.	.	<i>Æsculus Hippocastanum</i>
* CHICORY	.	.	<i>Cichorium Intybus</i>
* CLEMATIS	.	.	<i>Clematis Vitalba</i>
CRAB APPLE	.	.	<i>Pyrus Malus</i> ³¹
ELM	.	.	<i>Ulmus Campestris</i> ³²

²⁸ Код латинских назива постоји конвенција да се само прва реч пише великим словом, нпр. *Agrimonia eupatoria*. У раним издањима *Дванаест исцељитеља и друге цветне есенције* су обе речи написане великим словом и ми смо ово оставили неизмењено.

²⁹ Латински називи биљака су регулисани Интернационалним кодексом за ботаничку номенклатуру (ICBN). Ова правила се мењају с времена на време, тако да су неки називи из текста из 1941. године данас застарели. Савремени назив биљке која се користи да би се направила есенција цвета Centaury је нпр. *Centaureum umbellatum*.

³⁰ Грчки наставак - *ma* не означава женски род, тако да је тачан латински назив ове биљке *Ceratostigma willmottianum*. Задржали смо *willmottiana* јер се широко користи у књигама о препаратима.

³¹ Савремено име *Malus pumila*.

³² Савремено име *Ulmus procera*.

* GENTIAN . . .	<i>Gentiana Amarella</i>
GORSE . . .	<i>Ulex Europæus</i>
HEATHER . . .	<i>Calluna Vulgaris</i>
HOLLY . . .	<i>Ilex Aquifolium</i>
HONEYSUCKLE . . .	<i>Lonicera Caprifolium</i>
HORNBEAM . . .	<i>Carpinus Betulus</i>
* IMPATIENS . . .	<i>Impatiens Royleii</i> ³³
LARCH . . .	<i>Larix Europea</i> ³⁴
* MIMULUS . . .	<i>Mimulus Luteus</i> ³⁵
MUSTARD . . .	<i>Sinapis Arvensis</i>
OAK . . .	<i>Quercus Pedunculata</i> ³⁶
OLIVE . . .	<i>Olea Europæa</i>
PINE . . .	<i>Pinus Sylvestris</i>
RED CHESTNUT . . .	<i>Æsculus Carnea</i>
* ROCK ROSE. . .	<i>Helianthemum Vulgare</i> ³⁷
ROCK WATER . . .	
* SCLERANTHUS . . .	<i>Scleranthus Annuus</i>
STAR OF BETHLEHEM . . .	<i>Ornithogalum Umbellatum</i>
SWEET CHESTNUT . . .	<i>Castanea Vulgaris</i> ³⁸
* VERVAIN . . .	<i>Verbena Officinalis</i>
VINE . . .	<i>Vitis Vinifera</i>
WALNUT . . .	<i>Juglans Regia</i>
* WATER VIOLET . . .	<i>Hottonia Palustris</i>
WHITE CHESTNUT . . .	<i>Æsculus Hippocastanum</i>
WILD OAT . . .	<i>Bromus Asper</i> † ³⁹

³³ Савремено име *Impatiens glandulifera*.

³⁴ Савремено име *Larix decidua*.

³⁵ Савремено име *Mimulus guttatus*.

³⁶ Савремено име *Quercus robur*.

³⁷ Савремено име *Helianthemum nummularium*.

³⁸ Савремено име *Castanea sativa*.

WILD ROSE . . . *Rosa Canina*
WILLOW . . . *Salix Vitellina*

† Енглеска реч за *Bromus Asper* не постоји.⁴⁰

Bromus је веома стара реч која значи овас.

³⁹ Савремено име *Bromus ramosus*.

⁴⁰ Ова примедба за *Wild Oat* је део текста из 1941. године.

Нека нам у срцу стално буду радост и захвалност што нам је Велики Створитељ, у својој љубави према нама, поклонио биљке у пољима за наше исцељење.

За више информација о др Баху и његовом делу..
За упутства за самопомоћ са Баховим препаратима..
За препоручену литературу..
За помоћ при бирању препарата..
За контакт са обученим практикантима..
За образовање..
За бесплатно преузимање..
За мишљења и коментаре..
За билтене..
За везе према информацијама на многим језицима..

www.bachcentre.com